

Kuntien ja kuntayhtymien tuottavuustilasto 2010

Paikallishallinnon koulutuksen ja terveydenhuollon tuottavuus heikkeni vuonna 2010

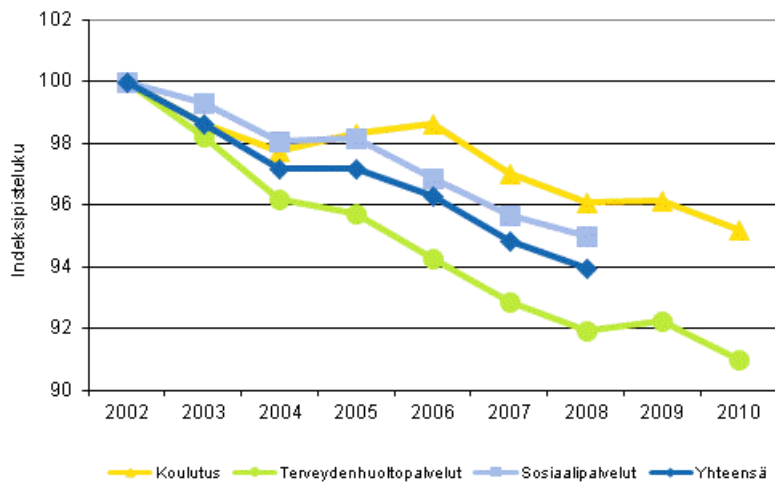
Kuntien ja kuntayhtymien koulutuksen ja terveydenhuoltopalveluiden kokonaistuottavuus heikkeni vuonna 2010. Edellisenä vuonna molempien toimialojen tuottavuus parani hieman. Tiedot käyvät ilmi Tilastokeskuksen Kuntien ja kuntayhtymien tuottavuustilastosta. Koulutuksen tuottavuus laski prosentin ja terveydenhuoltopalveluiden tuottavuus vajaan puolitoista prosenttia.

Kuntien ja kuntayhtymien tuotoksen volyymin, kokonaispanoksen volyymin ja kokonaistuottavuuden muutos toimialoittain vuonna 2010, prosenttia edellisestä vuodesta

2010	Koulutus	Terveydenhuoltopalvelut
Tuotos	0,4	1,0
Kokonaispanos	1,5	2,4
Kokonaistuottavuus	-1,0	-1,3

Koulutuksessa tuotoksen volyyymi kasvoi noin puoli prosenttia, mutta koska kokonaispanoksen volyyymi kasvoi puolitoista prosenttia, tuottavuus heikkeni. Terveydenhuoltopalveluissa tuotoksen volyyymi kasvoi prosentin ja kokonaispanoksen volyyymi 2,4 prosenttia, mikä johti 1,3 prosentin laskuun tuottavuudessa.

Kuntien ja kuntayhtymien koulutuksen, terveydenhuoltopalveluiden ja sosiaalipalveluiden kokonaistuottavuuden kehitys vuosina 2002–2010 (2002=100)

Sosiaalipalveluiden tuottavuuskehitystä vuosilta 2009 ja 2010 ei tällä hetkellä voida julkaista. Tästä syystä myöskään koulutuksen, terveydenhuoltopalveluiden ja sosiaalipalveluiden yhteensä-tason tuottavuustietoja ei julkaista. Sosiaalipalveluiden kustannuskehitykseen heijastuvat vahvasti kuntasektorissa meneillään olevat palvelurakenteen muutokset. Lähdetilastojen tiedot eivät mahdollista näiden muutosten riittävän tarkkaa käsittelyä kansantalouden tilinpidossa, jotta tuottavuustiedot voitaisiin laskea.

Kuntien ja kuntayhtymien tuottavuustilasto laaditaan koko maan tasolla, eikä tietoja ole saatavissa kunnittain tai kuntayhtymittäin. Tilasto perustuu suoraan kansantalouden tilinpidon paikallishallintosektorin tietoihin.

Sisällys

Kuntien ja kuntayhtymien tuottavuus vuonna 2010.....	4
Koulutuksen ja terveydenhuoltopalveluiden tuottavuuskehitys.....	4
Sosiaalipalveluiden tuottavuusmittauksen ongelmista.....	4

Taulukot

Liitetaulukot

Liitetaulukko 1. Kuntien ja kuntayhtymien tuotoksen volyymin, kokonaispanoksen volyymin ja kokonaistuottavuuden muutos toimialoittain vuosina 2002–2010, prosenttia edellisestä vuodesta.....	6
---	---

Kuntien ja kuntayhtymien tuottavuustilaston laatuseloste 2010.....	7
--	---

Kuntien ja kuntayhtymien tuottavuus vuonna 2010

Koulutuksen ja terveydenhuoltopalveluiden tuottavuuskehitys

Kuntien ja kuntayhtymien tuottamien koulutuspalveluiden kokonaistuottavuus heikkeni prosenttiin verran vuonna 2010. Tuotoksen volyyymi kasvoi 0,4 prosenttia. Tuotos on edelleen jaettu markkinatuotokseen, markkinattomien tuotteiden myynteihin ja muuhun markkinattomaan tuotokseen. Koulutuksen tuotos koostuu lähes kokonaan muusta markkinattomasta tuotoksesta. Muita tuotoksen eriä, markkinatuotosta ja markkinattomien tuotteiden myyntejä, oli vuonna 2010 vain viisi prosenttia koko koulutuksen tuotoksesta. Muu markkinaton tuotos tarkoittaa sitä osaa koko tuotoksesta, jota ei kateta myynti- ja maksutuloilla. Sen volyyymi kasvoi koulutuspalveluissa vuonna 2010 puolitoista prosenttia. Volyymin kehitykseen heijastuu luokituksissa tapahtunut muutos: Kuntien ja kuntayhtymien talous- ja toimintatilaston tehtäväluokituksessa siirryttiin vuonna 2010 yhteen esiopetuksen tehtäväluokkaan, joka on koulutuksen alla. Aiemmin esiopetuksen tehtäväluokkia oli kaksi, koulutuksen ja sosiaalipalveluiden alla. Tämä on otettu huomioon tuotoksen volyymin sekä panosten volyymin laskennassa. Ammattikorkeakoulutuksessa tuotoksen volyyymi laski edellisvuosien tapaan. Tähän taas heijastuvat ammattikorkeakoulujen yhtiöittämiset: osakeyhtiömuotoiset ammattikorkeakoulut kuuluvat kansantalouden tilinpidossa kotitalouksia palvelevat voittoa tavoittelemattomat yhteisöt -sektoriin, eli ne siirtyvät yhtiöittämisen myötä pois tuottavuustilaston kuvausalueelta.

Kokonaispanoksen volyyymi kasvoi koulutuksessa puolitoista prosenttia vuonna 2010. Kokonaispanoksesta palkansaajakorvausten osuus oli kaksi kolmasosaa, välituotekäytön osuus oli 26 prosenttia, ja loput seitsemän prosenttia koostui kiinteän pääoman kulumisesta. Palkansaajakorvausten volyyymi kasvoi vajaan prosenttiin, välituotekäytössä kasvua oli kolmisen prosenttia ja kiinteän pääoman kulumisessa noin puolitoista prosenttia. Palkansaajakorvauksiin sisältyvät palkkojen ja palkkioiden lisäksi työnantajan sosiaaliturvamaksut. Välituotekäyttöön lasketaan mukaan mm. palveluiden ostot, tarvikehankinnat ja ulkoiset vuokrat.

Kuntien ja kuntayhtymien tuottamien terveydenhuoltopalveluiden kokonaistuottavuus heikkeni 1,3 prosenttia vuonna 2010. Tuotoksen volyyymi kasvoi prosenttiin verran. Terveydenhuoltopalvelujen tuotoksesta kolme neljäsosaa oli muuta markkinatonta tuotosta, vajaat 20 prosenttia markkinatuotosta ja viisi prosenttia markkinattomien tuotteiden myyntejä. Markkinatuotoksen volyyymi kasvoi noin kuusi prosenttia edellisvuoteen verrattuna. Markkinatuotosta ovat esimerkiksi laboratorioliikelaistosten sektorin sisäiset myynnit, jotka vastaavasti näkyvät myös ostoina välituotekäytössä. Markkinattomien tuotteiden myynnit koostuvat asiakasmaksuista, niiden volyyymi pysyi vuonna 2010 edellisen vuoden tasolla. Muun markkinattoman tuotoksen volyyymi pieneni 0,2 prosenttia.

Terveydenhuollon kokonaispanoksen volyyymi kasvoi 2,4 prosenttia vuonna 2010. Kokonaispanoksesta 54 prosenttia kohdistui palkansaajakorvauksiin, 42 prosenttia välituotekäyttöön ja neljä prosenttia kiinteän pääoman kulumiseen. Palkansaajakorvausten volyyymi pieneni noin puoli prosenttia. Välituotekäytön volyyymi sen sijaan kasvoi kuusi prosenttia ja kiinteän pääoman kulumisen volyyymi kaksi prosenttia.

Sosiaalipalveluiden tuottavuusmittauksen ongelmista

Kuntien ja kuntayhtymien tuottamien sosiaalipalveluiden tuottavuuskehitystä vuosilta 2009 ja 2010 ei tällä hetkellä voida julkaista. Sosiaalipalveluiden kustannuskehitykseen heijastuvat vahvasti kuntasektorissa meneillään olevat palvelurakenteen muutokset. Lähdetilastojen tiedot eivät mahdollista näiden muutosten riittävän tarkkaa käsittelyä kansantalouden tilinpidossa, jotta tuottavuustiedot voitaisiin laskea.

Sosiaalipalveluissa yksityisiltä tuottajilta hankittujen asiakaspalveluiden määrä kasvaa koko ajan. Kansantalouden tilinpidossa nämä palvelut ovat yksityisen sektorin tuotantoa, ja kuntasektorin niihin kohdistuvat kustannukset näytetään tuotantotilin sijaan sektoritilillä erässä luontoismuotoiset sosiaalietuudet. Näiden kustannusten erottaminen kuntasektorin oman tuotannon kustannuksista on kuitenkin käynyt hyvin vaikeaksi kuntakentän palvelujen järjestämiseen liittyvien muutosten ja sen, kuinka ne kuvautuvat lähdetilastoon, seurauksena. Esimerkiksi silloin, kun isäntäkunta hankkii asiakaspalveluita sopimuskunnilleen yksityiseltä tuottajalta, näkyy hankinta lähdetilastossa erässä muiden palvelujen ostot,

joka tilinpidossa menee osaksi välituotekäyttöä. Samoin jos hankkijana on liikelaitos, ei ostoja yksityiseltä tuottajalta pystytä erottamaan muista palvelujen ostoista vaan ne päätyvät osaksi välituotekäyttöä. Lopputuloksena on, että tuotannon kustannuksiin sisältyy sellaisia kustannuksia, jotka eivät sinne kuulu.

Toinen haaste tuottavuuslaskelmille on sosiaalipalveluiden monimuotoistuminen. Esimerkiksi vammaisten kuljetuspalveluiden ja muiden samantyyppisten palveluiden määrä on kasvussa. Ne ovat nyt osa välituotekäyttöä, mutta on syytä arvioida, pitäisikö nekin erottaa pois tuotannon kustannuksista. Vaihtoehtoisesti niiden volyymien muutokset pitäisi yrittää ottaa huomioon muun markkinattoman tuotoksen volyymi-indikaattoreissa. Ongelmana tosin on kummassakin vaihtoehdossa, että näiden palveluiden kustannuksista ja suoritemääristä on käytettävissä hyvin vähän tietoa.

Liitetaulukot

Liitetaulukko 1. Kuntien ja kuntayhtymien tuotoksen volyymin, kokonaispanoksen volyymin ja kokonaistuottavuuden muutos toimialoittain vuosina 2002–2010, prosenttia edellisestä vuodesta

		2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Koulutus	Tuotos	0,7	0,3	0,5	0,1	-0,1	-0,9	-1,5	-1,2	0,4
	Kokonaispanos	2,3	1,7	1,3	-0,4	-0,4	0,7	-0,6	-1,3	1,5
	Kokonaistuottavuus	-1,6	-1,4	-0,9	0,6	0,3	-1,6	-1,0	0,1	-1,0
Terveysthuoltopalvelut	Tuotos	0,5	1,1	3,5	4,3	0,1	1,0	3,3	4,1	1,0
	Kokonaispanos	3,5	3,0	5,7	4,8	1,7	2,6	4,3	3,7	2,4
	Kokonaistuottavuus	-2,9	-1,8	-2,1	-0,5	-1,5	-1,5	-1,0	0,4	-1,3
Sosiaalipalvelut	Tuotos	1,0	0,1	0,0	1,7	1,2	0,6	3,8
	Kokonaispanos	2,9	0,8	1,3	1,6	2,6	1,8	4,5
	Kokonaistuottavuus	-1,8	-0,7	-1,3	0,1	-1,3	-1,2	-0,7
Yhteensä	Tuotos	0,7	0,6	1,6	2,3	0,3	0,3	1,9
	Kokonaispanos	2,9	2,0	3,2	2,3	1,2	1,8	2,9
	Kokonaistuottavuus	-2,2	-1,4	-1,5	0,0	-0,9	-1,5	-0,9

Kuntien ja kuntayhtymien tuottavuustilaston laatuseloste 2010

1. Tilastotietojen relevanssi

Tilasto sisältää tietoja kuntien ja kuntayhtymien koulutuksen, terveydenhuoltopalveluiden ja sosiaalipalveluiden kokonaistuottavuuden muutoksista sekä tuotoksen ja kokonaispanoksen volyymimuutoksista vuodesta 2001 lähtien. Tiedot julkistetaan toimialatasolla. Tilasto kattaa koko Suomen ja se julkistetaan koko maan tasolla.

Tilaston lähteenä käytetään kansantalouden tilinpidon paikallishallintosektorin toimialoittaisia käypä- ja kiinteähintaisia tuotantotilitietoja. Tuotoksena käytetään taloustoimea tuotos perushintaan. Kokonaispanos lasketaan taloustoimista välituotekäyttö ostajanhintaan, kiinteän pääoman kuluminen ja palkansaajakorvaukset. Taloustoimen muu markkinaton tuotos, joka sisältyy taloustoimeen tuotos perushintaan, volyymin laskennassa käytetään Tilastokeskuksen keräämiä kuntien ja kuntayhtymien talous- ja toimintatilaston tietoja, Opetushallituksen ja Tilastokeskuksen oppilaitostilastojen koulutuksen volyymia kuvaavia tietoja sekä THL:n tuottamia terveydenhuoltopalveluiden ja sosiaalipalveluiden toimintaa kuvaavia tilasto- ja tutkimustietoja.

Tilaston taustalla on sektoriluokitus ISL 2000, jonka mukaan määritellään paikallishallintosektori. Toimialat (koulutus, terveydenhuoltopalvelut ja sosiaalipalvelut) luokitellaan toimialaluokituksen TOL 2008 mukaisesti. Taloustoimet, joista tuotos ja kokonaispanos määritetään, luokitellaan taloustoimiluokituksen EKT95 mukaisesti.

2. Tilastotutkimuksen menetelmäkuvaus

Kuntien ja kuntayhtymien koulutuksen, terveydenhuoltopalveluiden ja sosiaalipalveluiden tuotoksen volyymimuutos saadaan kansantalouden tilinpidon paikallishallintosektorin taloustoimen tuotos perushintaan kiinteähintaistettuna muutoksena edeltävästä vuodesta toimialoittain. Tuotos perushintaan -taloustoimi on summa taloustoimista markkinatuotos, tuotos omaan loppukäyttöön, markkinattomien tuotteiden myynnit ja muu markkinaton tuotos. Muun markkinattoman tuotoksen volyymimuutos on laskettu sitä kuvaavilla suoriteindikaattoreilla. Muut taloustoimet kiinteähintaistetaan edeltävän vuoden hintoihin kunkin taloustoimen hintakehitystä kuvaavilla hintaindekseillä.

Kuntien ja kuntayhtymien koulutuksen, terveydenhuoltopalveluiden ja sosiaalipalveluiden kokonaispanoksen volyymimuutos saadaan kansantalouden tilinpidon paikallishallintosektorin välituotekäyttö ostajanhintaan, kiinteän pääoman kuluminen ja palkansaajakorvaukset -taloustoimien summan kiinteähintaistettuna muutoksena edeltävästä vuodesta toimialoittain. Välituotekäyttö ostajanhintaan jakautuu taloustoimiin välilliset rahoituspalvelut ja muu välituotekäyttö. Palkansaajakorvaukset sisältää taloustoimet palkat ja palkkiot sekä työnantajan sosiaaliturvamaksut. Taloustoimet kiinteähintaistetaan edeltävän vuoden hintoihin kunkin taloustoimen hintakehitystä kuvaavilla hintaindekseillä.

3. Tietojen oikeellisuus ja tarkkuus

Laskelma perustuu kansantalouden tilinpidon tietoihin. Ks. [laatuseloste: kansantalouden vuositilinpito](#)

4. Julkaistujen tietojen ajantasaisuus ja oikea-aikaisuus

Tiedot kuntien ja kuntayhtymien koulutuksen, terveydenhuoltopalveluiden ja sosiaalipalveluiden tuotoksen ja kokonaispanoksen volyymien sekä kokonaistuottavuuden muutoksista julkistetaan vuosittain tammi-helmikuun vaihteessa n. 13 kk tilastovuoden päättymisestä Tilastokeskuksen internetsivuilla.

5. Tietojen saatavuus ja läpinäkyvyys/selkeys

Kuntien ja kuntayhtymien tuottavuustilasto julkistetaan Tilastokeskuksen internetsivuilla. Tietoja raportoidaan lisäksi myöhemmin Tuottavuuskatsaus-julkaisussa.

6. Tilastojen vertailukelpoisuus

Kuntien ja kuntayhtymien tuottavuustilaston vertailukelpoisin menetelmin laadittu aikasarja on vuodesta 2000. Aiemmin on raportoitu tietoja kuntien ja kuntayhtymien koulutus-, sosiaali- ja kirjastopalveluiden tuotos-, kokonaispanos- ja kokonaistuottavuusmuutoksista vuodesta 1995. Näiden tietojen laadintatapa ja kattavuus ovat erilaiset verrattuna nyt kansantalouden tilinpidon tietojen pohjalta laadittuihin tilastotietoihin.

Tietojen laadintatapa poikkeaa tuotoksen volyymilaskelmien osalta siten, että kuntien ja kuntayhtymien tuottavuustilastossa tuotokset käsitellään aiemmin julkaistuja tietoja laajemmin sisältäen muun markkinattoman tuotoksen lisäksi markkinatuotoksen, tuotoksen omaan loppukäyttöön ja markkinattomien tuotteiden myynnit. Lisäksi muun markkinattoman tuotoksen suoriteindikaattoreita on kehitetty aikaisempiin laskelmiin verrattuna.

Kokonaispanoksen määrittely tuottavuustilastossa poikkeaa hieman aiemmin raportoitujen laskelmien määrittelystä. Lisäksi kokonaispanoksen deflatointimenetelmät ovat tarkentuneet aikaisempiin laskelmiin verrattuna.

7. Selkeys ja eheys/yhtenäisyys

Tuottavuustilastojen ja -tutkimusten laadinnassa on käytössä useita eri menetelmiä. Ne voivat poiketa toisistaan teknisesti tai sisällöllisesti. Julkisten palveluiden tuottavuuslaskennassa olennaista on tuotoksen määrittely, joka vaihtelee eri selvityksissä. Teknisesti tuottavuus voidaan laskea suoraviivaisesti tuotos-panossuhteena tai esimerkiksi epäparametrisiä lähestymistapoja käyttäen. Myös tuottavuus-käsitteen määrittely vaihtelee eri tilastoissa ja tutkimuksissa. Tuottavuustilastoja ja -tutkimuksia tulkittaessa on huomioitava, että ne saattavat olla keskenään esimerkiksi kattavuudeltaan tai menetelmiltään epäyhtenäisiä ja niitä vertailtaessa tulee noudattaa tarkkuutta.

Lisätietoja

Niina Suutarinen 09 1734 3302

Vastaava tilastojohtaja:

Ari Tyrkkö

julkinen.tuottavuustilasto@tilastokeskus.fi

<http://tilastokeskus.fi/til/kktu/index.html>

Lähde: Kuntien ja kuntayhtymien tuottavuustilasto 2010. Tilastokeskus.

Asiakaspalaute: www.tilastokeskus.fi/palaute

*Tietopalvelu, Tilastokeskus
puh. 09 1734 2220
www.tilastokeskus.fi*

*Julkaisutilaukset, Edita Publishing Oy
puh. 020 450 05
asiakaspalvelu.publishing@edita.fi
www.editapublishing.fi*

*ISSN 1796-0479
= Suomen virallinen tilasto
ISSN 1797-139X (pdf)*